אלא ויקריא מלמד שהקריא אברהם אבינו

לשמו של הקב"ה בפה כל עובר ושב כיצד

לאחר שאכלו ושתו עמדו לברכו אמר להם

וכי משלי אכלתם משל אלהי עולם אכלתם

הודו ושבחו וברכו למי שאמר והיה העולם

מגילה י:, ב) ב"מ נט.כתובות סו: ברכות מג:,

ג) וברכות ט. סנהדריו מג:

פט:], ד) [לקמן לו:],

ןסנהדרין ו) [סנהדרין קט:], ז) המכה וכו' מלח לימא בס"א.

מ) [מ"ב יד], ע) [שייך

לעמוד הבאו.

הגהות הב"ח

(א) גם' דאמר כ' לוי:

(כ) שם כך נגדולתו הקטין עצמו אצל מי שגדול ממנו ללמוד

תורה וסים שלחס: (ג) שם

יהודה שקדש ש״ש. נ״ב ע״ל פ׳ אלו נאמרין דף לו

ע"ב: (ד) שם הגדולה

עיני. (ו) שם טמוני: ויחזק ראשו באלה ויותן: (ה) שם באותה שעה ראה

גיהנם נכקע מתחתיו:

למה: (t) רש"י ד"ה שכסתה וכו' לא הכיר בה

בכך לומר אחרת היא

שהרי תמר צנועה היא

הס"ד: (ת) ד"ה לדוד

מכתם לאותה שהיא ראויה: (ט) ד"ה שלקח

וכו׳ לקח לו את השררה

בואת בחייו:

. בלבו שהיה

שכסתה לכו לנו הכ ל"א שכסתה בבית חמיה

אע״פ

נמ א מיי׳ פ״ו מהלכות דעות הלכה ח [ופ״ג מהל' משובה הל' יד ופ"ג מהל' חובל הל' ז וטוש"ע חו"מ סי תכ סעי לט]:

תוספות שאנץ

וכי משלי אכלתם הודו וברכו למי שאמר והיה העולם. יש במדרש שלא שאמר להם אברהם פרעו מה שאכלתם ושתיתם והיה אומר להם שהוא עולה למנין גדול כי היו במדבר והיה טורח גדול להביא שם המאכל והמשתה וכשראו כך כי היה רוצה אברהם שיפרעו יפרעו שום דבר: שכסתה יפועו שום רבון שכטונות פניה בבית חמיה אע״פ שהיה בלבו שהיא תמר טעה בכד לומר אחרת היא שהרי תמר צנועה היתה. ל) ל"א שכיסתה פניה בבית חמיה לא ראה אותה כל הימים שודלה רריחו לחי לא הכירה: יצאו כבושין . דברים עלומים שנגזרו מלפני שיצאו מזו מלכים ואי אפשר לצאת אלא מיהודה כדכתיב גור אריה הודה כבושין דברי סתר

א) עי' בהגהות הב"ח דגם ברש"י ל"ל ב' הפירושים.

תורה אור השלם

1. וַיִּרְאֶהָ יְהוּדָה וַיַּחְשְׁבֶהָ לְזוֹנָה כִּי כִסְתָה פָּנֶיהָ: בראשית לח טו

2. חֲזוֹן יְשַׁעְיָהוּ בֶּן אָמוֹץ 2 אֲשֶׁר חָוָה עַל יְהוּדְה וִירוּשָׁלֶם בִּימֵי עָזּיָהוּ וֹתָם אָחָז יְחִזְקּיָהוּ מַלְכֵי הוֹדָה: ישעיהו א א הוא מוצאת והיא שָּלְחָה אֶל חָמִיהָ לֵאמֹר לְאִישׁ אֲשֶׁר אֵלֶה לוֹ אָנֹכִי לְאִישׁ אֲשֶׁר אֵלֶה לוֹ אָנֹכִי ָרְבְּיֶּי בֵּיְצְוּוְלֵּנְ הָרָה וַתִּאמֶר הַבֶּר נְא לְמִי החרייר ָּיָבְיָּבִיּאֶּיּ נִיּפֶּוּ נְאַ לְמֵּי הַחֹתֶּמֶת וְהַפְּתִילִים וְהַמֵּטֶה הָאֵלֶה:

בראשית לח כה בראשית לח כה 4. לְמְנַצַחַ עַל יוֹנַת אַלֶּם רְחִקִּים לְדְוִד מִבְּתְם בָּאֲחוֹ אתוֹ פְּלִשְׁתִים בְּגַת: תהלים נו א בַּיִּנְיָּנֵי 5. וַיְשַׁלְּחוּ אֶת בְּתֹנֶת הפסים ויביאו אל אביהם יאמרו זאת מְצָאנוּ הַכֶּר נא הַכַּתנֵת בָנֶךְ הַוֹא אָם בראשית לז לב לא: בואשית דולב 6. וַיַּבֵּר יְהוּדְה וַיֹּאמֶר צְדְקָה מִמֶּנִי כִּי עַל בַּן לְא תתיה לשלה בני ולא יָסַף עוד לְדַעְרָנה:

. בראשית לח כו 7. עדות בִּיהוֹסֵף שָׂמוֹ בָּצְאתוֹ עַל אֶרֶץ מִצְרְיִם שְׂפַת לֹא יָדַעְתִּי אֶשְׁמָע: תהלים פא ו

8. אֶת הַדְּבָרִים הָאֵלֶה דּבֶּר יִיָּ אֶל כָּל קְהַלְכֶם ְּבֶּהְר מָתּוֹף הָאֵשׁ הֶּעְנְן וְהָעֲרְפֶּל קוֹל גְּדוֹל וְלֹא יָסָף וִיִּבְתְּבֵם עַל שְׁנֵי לְחֹת אבנים ויתנם אלי:

9. וּכִאַבְשָׁלוֹם לֹא הָיָה אִישׁ יָפֶּה בְּכָל יִשְׂרְאֵל לְהַלֵּל מְאֹד מִכַּף רַגְּלוֹ וְעַד קְדְקֵרוֹ לֹא הְיָה בוֹ מום: ובגלחו את ראשו

אַשֶּׁר יָגַלֶּחָבִי בָבֶד עַלַיו וְגַּלְחוֹ וְשָׁקֵל אֵת שְׁעַר רֹאשׁוֹ מֵאתִים שָׁקָלִים בָּאֵבֶן הְמֵּלְךָ: שמואל ב יד כה-כו 10. וַיִּקְרָא אַבְשָׁלוֹם

נוח לו לאדם שיפיל את עצמו לתוך כבשן האש. כדחמר נפ׳ הוהנ (ב"מ דף נח:) כל היורדין לגיהנס עולין חוץ משלשה וחד מינייהו המלבין פני חבירו ברבים ואומר נמי (שם נט.) נוח לו לאדם שיבעול ספק אשת איש ואל ילבין פני חבירו ברבים מנלן מדוד ונראה האי

דלא חשיב ליה (פסחים דף כה.) בהדי ג' עבירות שאין עומדים בפני פקוח נפש עבודת כוכבים וגילוי עריות ושפיכות דמים משום דעבירת הלבנת פנים אינה מפורשת בתורה ולא נקט אלא עבירות המפורשות:

יצאת כת קול ואמרה ממני יצאו כבושים. נשלהי מסכת מכות (דף כג:) מסיק דהכי גמירי לה: דקרב רישא לגבי גופיה. מימה רבי מאיר דאמר בחלק (סנהדרין דף קג:) אבשלום אין לו חלק לעולם הבא א"כ סבירא ליה דהרב רישיה לגבי גופיה ולא סבירא ליה דאייתיה לעלמא דאתי מכל מקום אסקיה משבעה מדורי דגיהנם ואם כן אמאי לא חשיב ליה בהדי אחו ואחזיה דאמר (שם קג.) לא חיין ולא נידונין וי"ל דלא חשיב אלא מלכים:

דאייתיה לעלמא דאתי. ואי קשיא הא אמרו בחלק

(סנהדרין דף קד.) ברא מזכי אבא אבא לא מזכי ברא כדכתיב ואין מידי מציל אין אברהם מציל את ישמעאל ולה יצחק את עשו אבל הבן מציל את האב כגון יאשיהו שלא מנו את אמוז וי"ל משום דאבשלום נטל את שלו בעולם הזה שנהרג במיתה משונה הועילה לו תפלת אביו דומיא דיהויקים דאמר התם שהיה כתוב על גולגלתו זאת ועוד אחרת ונפרע ממנו לאחר מיתה לא מנו אותו ועוד אבשלום לא עבד עבודת כוכבים א"נ מלי למימר הא דאמר אבא לא מזכי ברא היינו משום כבוד האב אין מונעין מלמנותו עם רשעים גלא תפלה אגל תפלה מועלת ודוד התפלל על אבשלום: ולעולם

מסורת בידינו מאבותינו אמוץ ואמציה אחים הוו יהיא מוצאת היא מיתוצאת מיבעי ליה א"ר אלעזר לאחר שנמצאו סימניה בא סמאל וריחקן בא גבריאל וקירבן היינו דכתיב למנצח על יונת אלם רחוקים לדוד מכתם א"ר יוחנן משעה שנתרחקו בימניה נעשית כיונה אילמת לדוד מכתם שיצא ממנה דוד שהיה מך ותם לכל דבר אחר מכתם שהיתה מכתו תמה שנולד כשהוא מהול דבר אחר מכתם כשם שבקמנותו הקמין עצמו אצל מי שגדול ממנו ללמוד תורה כך בגדולתו כי והיא שלחה אל חמיה לאמר לאיש אשר אלה לו אנכי הרה ותימא ליה מימר סאמר רב זומרא בר מוביה אמר רב ואמרי לה אמר רב חנא בר ביזנא אמר רבי שמעון חסידא ואמרי לה אמר רבי יוחנן משום ר' שמעון בן יוחי נוח לו לאדם שיפיל עצמו לתוך כבשן האש אואל ילבין פני חבירו ברבים מנלן מתמר 3הכר נא א"ר חמא ברבי חנינא בהכר בישר לאביו 9 בהכר בישרוהו בהכר בישר מהכר נא הכתנת בנך היא בהכר בישרוהו

חכר נא למי נא מאן נא אלא לשון בקשה אמרה ליה בבקשה ממך הכר פני בוראך ואל תעלים עיניך ממני יויכר יהודה ויאמר צדקה ממני היינו י דאמר רב חנין בר ביזנא א"ר שמעון חסידא יוסף שקדש ש"ש בסתר זכה והוסיפו לו אות אחת משמו של הקב"ה דכתיב יעדות ביהוסף שמו (3) יהודה שקדש ש"ש בפרהסיא זכה ונקרא כולו על שמו של הקב"ה כיון שהודה ואמר צדקה ממני יצתה בת קול ואמרה אתה הצלת תמר ושני בניה מן האור חייך שאני מציל בזכותך ג' מבניך מן האור מאן נינהו חנניה מישאל ועזריה צדקה ממני מנא ידע יצתה בת קול ואמרה ממני יצאו כבושים ולא יסף עוד לדעתה אמר שמואל סבא חמוה דרב שמואל בר אמי משמיה דרב שמואל בר אמי כיון שידעה שוב 🕫 לא פסק ממנה כתיב הכא ולא יסף עוד לדעתה וכתיב מקיס מקיס שידעה שוב "לא פסק ממנה כתיב הכא ולא יסף עוד לדעתה וכתיב הכא פסק ממנה כתיב הכא ולא יסף עוד לדעתה וכתיב הכא פסק ממנה בשערו וכו': ת"ר אבשלום בשערו מרד שנאמר "וכאבשלום לא התם "קול גדול ולא יסף: אבשלום נתגאה בשערו וכו': ת"ר אבשלום בשערו מרד שנאמר "וכאבשלום לא

וויראה יהודה ויחשבה לזונה כי כסתה פניה משום דכסתה פניה חשבה לזונה א"ר אלעזר 6 שכסתה פניה בבית חמיה דא"ר שמואל בר נחמני א"ר יונתן כל כלה שהיא צנועה בבית חמיה זוכה ויוצאין ממנה מלכים ונביאים מנלן מתמר נביאים דכתיב יחזון ישעיהו בן אמוץ מלכים מדוד (6) ואמר רבי לוי דבר זה

שמלך. ולשון מכתם שהיתה תמה מכתו מתחלתו ועד סופו לא נחסר ענוותנותו ולה נשתנית: והיה שלחה וגו' לחיש אשר אנה נו. ולא שלחה לו לאמר ממך אני הרה והרי סימנין שלך: ותימה ליה מימר. לשליח אמור לו שממנו אני הרה ואלו סימניו: ואל ילבין כו'. אף זו נוח היה לה לישרף ואל תלבין פניו לפיכך שלחה לו אם יודה ויגלה הוא עלמו את הדבר יגלה ואם לאו משרף ולא מגלה היא את הדבר: בהכר בישר אל אביו. דבר שנלטער בו ובהכר בשרוהו: מנא ידע. שממנו היא מעוברת שמא אף אחרים באו עליה: ויאמר. בת הול אמרה: לבושים. דברים עלומים שנגורו מלפני שינאו מזו מלכים ואי אפשר לנאת אלא מיהודה דכתיב (בראשית מט) גור אריה יהודה. כבושים דברי סתר גזירת המלך כמו בהדי כבשי דקודשה בריך הוא למה לך בברכות (דף י.) גבי חוקיה: כיון שידעה. שידע בה שהיא לדקת ולשם שמים נתכוונה: מקץ ימים לימים. משנה לשנה שנזיר עולם היה ומגלח ° אחת לי"ב חודש: דקריב רישיה לגבי

גופיה. שהיה רחשו מושלך רחוק

מגופו וקירבו: שלקה מקה רע לעלמו.

והכי קאמר קרא ואבשלום לקח לו את

(ט) המלבה הזאת בחייו וילב לו את

מלבת אשר בעמק המלך: עלה עמוקה.

של הקב"ה שהוא מלך עולם שגזר

על דוד כן במעשה בת שבע: ש הנני

אלא ויקריא. למד לבריות לקרות שם בשם ה׳ אל עולם: כילד לאחר שחכלו ושחו. משלו היו עומדין לברכו לחברהם והוח חומר להם וכי

משלי אכלתם: שכססה פניה בבים חמיה. ולא ראה אותה כל הימים

שגדלה בביתו לפיכך לא הכיר בה(1): אמוץ. אביו של ישעיהו ואמליה

מלך יהודה אחים הוו ואמליה מזרע

דוד היה ואמוץ אחיו נביא היה. אלמא

נביאים נפיק מינה: היא מיסולאת. הוי

משמע לשון הולאה בעל כרחה. היא

מולאת משמע לשון מליאה: סימניה.

חותמו ופתילים ומטה. שבא סמאל שהוא

שר של אדום וריחקן כדי שתשרף ולא יצא

דוד ממנה שהמכה את אדום בגיא מלחש:

יונת אלם רחוקים. על עסקי הרחקה

שנעשו סימניה רחוקים: לדוד מכתם.

לאותה (ח) שהיתה ראויה ועומדת לנאת

ממנה דוד: שהוא מך. עניו: ותם. תמים

בדרכיו: מכתו תמה. מקום מילה

שבות כתוי לתכם הים מם ושלם שלת

הולרך לחסרו: ד"ה כשם שבקטנותו.

קודם שמלך: כך בגדולפו. לאחר

גליון הש"ם גמ' בחבר בשרוחו. כעין זה לקמן דף יג ע"ב: שם יוםף שקדש ש"ש. לקמן דף לו ע"ז: רש"י ד"ה מקץ ימים כו' אחת לי"ב חדש. מיל דף :6"0 7

מוסף רש"י

שהקריא אברהם אבינו המב"ה אלוה לכל קל ישקל יש ממיש לכל העולם (בראשית כא לג). שכסתה פניה בבית חמיה. לפיכך לא הכירה עכשיו, שאף בביתו לא ראה פניה שיהא מכירה (מגילה י:) כשהיתה בבית חמיה היתה לנועה לפיכך לא חשדה (בראשית לח מו). אמוץ ואמציה. למון אבוון האבברוו. ממון אביו של ישעיה ואמניה מלך יהודה (שם). מגלן אע"פ מתמר מוציאיו אוחה לשריחה לא אמרה להם ליהודה נבעלתי אלא שלחה לו למי שאלה לו אנכי הרה, ואם יודה הוא מעלמו יודה (ב"ח נט.) אע"פ שבאת לישרף לא נשלפת וכחורות חז: ורנוי"ז הסימנים של יהודה הם ולו אני הרה אלא לאים אשר יודה ואם לאו אשרף ולא ברכו. סף שקדש בסתר. שוחייי . שנתייחד הערוה והעמיד על עלמו וכבש את ילרו (לקמן לו:). יהודה שקדש ש״ש

בני למה שבעה דאסקיה משבעה מדורי גיהנם ואירך איכא דאמרי דקריב רישיה לגבי גופיה ואיכא בני למה שבעה דאסקיה משבעה מדורי גיהנם ואיבא לו בחייו מאי לקח יאמר ריש לקיש שלקח מקח דאמרי דאייתיה לעלמא דאתי בעמק המלך וגו' א"ר חנינא בר פפא בעצה עמוקה של מלכו של עולם רע לעצמו את מצבת אשר בעמק המלך וגו' א"ר חנינא בר דכתיב דכתיב בפרהסיא. 'על סיס כלקמן (שם, עי"ש בגמ"). זכה ונקרא כולו. שם כן ארבעה אומיות כלול נשמו של יסודה (שם). קול גדול ולא יסף. לא

פסק, קול שכינה אינו פוסק (סנהדרין יז.)

פסק, קול שמינה אינו פוסק (מנחדרון יז.) הָאָרַץ וְהַפֶּרָד אָשָר הַחָהִיז עָבָר: שמואל ב יח ט 11 וַיִּרְגַז הַמֶּלֶךְ וַיִּעַל על עַלִּיִת הַשִּער וְיַבָּךְ וְכִה אָמִר בְּלָבְתוּ בְּנִי אַבְשְׁלוֹם בְּנִי בִּיְשׁלוֹם עָבָר: שמואל ב יח ט 11 וַיִּרְגַז הַמֶּלֶךְ וַיִּעַל על עַלִּיִת הַשְּער וְיַבָּךְ וְכִה אָמִר בְּלָבְתוּ בְּנִי אַבְשְׁלוֹם בְּנִי בְנִי וְהַמֶּלְךְ הַאָל אָט אֶת בְּנָיו וְהַמֶּלֶךְ לְאָט אֶת בְּנָיו וְהַמֶּלֶךְ לְאָט אֶת בְּנִיו וְהַמֶּלֶךְ לְאָט אֶת בְּנִי וְהַמֶּלֶךְ לִאָט אֶת בְּנִי וְהַמֶּלֶךְ לִאָט אֶת בְּנָי וְהַמֶּלֶךְ הָאָל הְרָל בְּן בַּעֲבוֹר הַוְכִּיי שמי ויקרא למצבת על שמו ויקרא לה יד אבשלם עד היום הזה: שמואל ב יח יח

היה איש יפה וגו' ובגלחו את ראשו (וגו') והיה מקץ ימים לימים אשר יגלח כי כבד עליו וגלחו ושקל את

שער ראשו מאתים שקלים באבן המלך תנא אבן שאנשי מבריא ואנשי ציפורי שוקלים בה לפיכך נתלה בשערו שנאמר יויקרא אבשלום לפני עבדי דוד ואבשלום רוכב על הפרד ויבא הפרד תחת

שובך האלה הגדולה (†) ויאחז ראשו באלה ויותן בין השמים ובין הארץ והפרד אשר תחתיו עבר [שקל ספקירא בעא למיפסקיה] תנא דבי רבי ישמעאל באותה שעה (†) נבקע שאול מתחתיו ייוירגז המלך

ויעל על עליית השער ויבך וכה אמר בלכתו בני אבשלום בני בני [אבשלום] מי יתן מותי אני תחתיך אבשלום בני בני והמלך לאט את פניו ויזעק המלך קול גדול בני אבשלום אבשלום בני בני הני תמניא יי